

หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร วัดหนังราชวรวิหาร

● ชาตัญญิ

พระภาวนาโกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร) เดิมชื่อ “เอี่ยม” เป็นชาวบางขุนเทียนโดยกำเนิด บ้านอยู่ริมคลองบางหว้าหลังวัดหนัง ราชวรวิหาร กำเนิดเมื่อวันอังคาร เดือน ๑๑ ขึ้น ๘ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๙๔ ปีมะโรง จัตวาศก ตรงกับ วันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๓๗๕ ในแผ่นดิน พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ และมีนามสกุลว่า “ทองอู่” ชาวบ้านบางขุนเทียนเรียกกันว่า “หลวงปู่เฒ่า” หรือ “ท่านเจ้าคุณเฒ่า” ส่วนบุคคล ทั่วๆ ไป และนักสะสมพระเครื่องทั้งหลาย เรียกว่า “หลวงพ่อวัดหนัง”

พระภาวนาโกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร)

อ้างอิงตามบันทึกของ พระวิเชียรภิกขุ (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) อดีตเจ้าอาวาสวัดหนัง ราชวรวิหาร รูปที่ ๖ มีใจความว่า หลวงปู่เอี่ยมท่านเกิดเมื่อ วันอังคาร เดือน ๑๑ ขึ้น ๘ ค่ำ จุลศักราช ๑๑๙๔ ปีมะโรง จัตวาศก ตรงกับวันที่ ๒ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๓๗๕ เมื่อตรวจสอบกับ ปฏิทิน ๒๒๐ ปี (ร.อ.ทองคำ ยิ้มกำภู ปฏิทิน ๒๒๐ ปี) แล้วปรากฏว่าเป็น วันอังคาร เดือน ๑๑ ขึ้น ๘ ค่ำ ตรงตามนั้นจริง

แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคำจารึกบน เหยียบรูปเหมือนหลวงปู่เอี่ยม วัดหนัง ทั้ง ๒ รุ่นที่ทันท่าน ปลุกเสก คือ เหยียบรุ่นแรก ปี พ.ศ. ๒๔๖๗ และ เหยียบรุ่น ๒ ปี พ.ศ. ๒๔๖๙ ที่ว่า ปีมะโรง จัตวาศก วัน ๖ เดือน ๑๑ เห็นว่าไม่ตรงกัน มีความคลาดเคลื่อนอยู่บ้างเล็กน้อย หากยึดตาม คำจารึกบนเหยียบทั้ง ๒ แล้ว ที่ถูกต้องก็คือ ท่านเกิดเมื่อวันศุกร์ เดือน ๑๑ ขึ้น ๑๑ ค่ำ ตรงกับวันที่ ๕ ตุลาคม ศกเดียวกัน

พระภavanaโกศล (หลวงปู่รอด) วัดนางนอง และ วัดโคนอน

โยมบิดา-มารดามีชื่อว่า นายทอง และนางอู่ ซึ่งเป็นต้นตระกูล “ทองอู่” โยมทั้งสองท่าน ประกอบอาชีพเป็นชาวสวนและมีฐานะมั่นคง เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๖ ได้มีการตราพระราชบัญญัติขนานนามสกุลขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ บุคคลชั้นหลังของตระกูลนี้ขอใช้นามสกุลว่า “ทองอู่” อันเป็นนามรวมของโยมทั้งสองท่าน แต่ต่อมาไม่นานนัก ก็ได้มีเจ้านายพระองค์หนึ่งทักท้วงว่าไปพ้องกับพระนามของเจ้าต่างกรมพระองค์เข้า จึงต้องเปลี่ยนมาเป็น “ทองอู่” สืบต่อมาจนถึงปัจจุบันนี้

พี่น้องร่วมท้องเดียวกับหลวงปู่เอี่ยม มีเพียงคนเดียวคือ โยมพี่สาวชื่อ นางเปี่ยม ทองอู่ เป็นผู้รักษาศีลอุโบสถและไม่ได้แต่งงานมีครอบครัว ดังนั้น เมื่อสิ้นโยมบิดา-มารดาแล้ว จึงมาฝากไว้ในความดูแลอุปการะของ นายทรัพย์ ทองอู่ บิดาของนายพูน ทองพูนกิจ ดังนั้น ผู้สืบเชื้อ

คณะสงฆ์ที่ร่วมอุปสมบทพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปี พ.ศ. 2416

พระจันทรโคจรคุณ (ยิ้ม จันทรีสี) นั่งอยู่แถวหลัง กลางภาพ

สายสกุล “ทองอุ” จึงเป็นบุตร-หลานสายของนายทรัพย์ ทองอุ ผู้เป็นบุตรของลูกพี่ลูกน้องของหลวงปู่เอี่ยมนั่นเอง

● การศึกษา

การศึกษอักขรสมัย เมื่ออายุได้ ๙ ปี โยมทั้ง ๒ ของท่านได้นำมาฝากเรียนหนังสือในสำนัก พระภานาโกศล (หลวงปู่รอด) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นที่ พระครูธรรมธาดาญาณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนัง ราชวรวิหาร เมื่อปี พ.ศ. ๒๓๘๗ ซึ่งในสมัยต่อมาได้เป็นพระอาจารย์วิทยาคมของหลวงปู่เอี่ยม

การศึกษาพระปริยัติธรรม เมื่ออายุได้ ๑๑ ปี ท่านได้ศึกษาพระปริยัติธรรมในสำนัก พระมหา ยิ้ม* วัดบวรนิเวศวิหาร ต่อจากนั้นได้ไปอยู่ในสำนัก พระปิฎกโกศล (ฉิม) วัดราชบูรณะ ราชวรวิหาร (วัดเลียบ)

*พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงโปรดให้แห่พระจันทรโคจรคุณจากวัดบวรนิเวศวิหารมาเป็นเจ้าอาวาสรูปแรกวัดมกุฏกษัตริยารามราชวรวิหาร

วัดราชโอรสาราม ราชวรวิหาร

● การบรรพชา

ต่อมาท่านได้กลับมาบรรพชาเป็นสามเณร และศึกษาพระปริยัติธรรมต่อที่วัดหนึ่ง ราชวรวิหาร สำนักเดิมของท่านอีกวาระหนึ่ง การศึกษาในระยะนี้ดำเนินมาหลายปีติดต่อกัน จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. ๒๓๙๔ เมื่อท่านอายุได้ ๑๙ ปี จึงได้เข้าสอบแปลพระปริยัติธรรมสนามหลวง ซึ่งสมัยนั้น ต้องเข้าสอบแปลปากเปล่าต่อหน้าพระพักตร์ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) แต่น่าเสียดายที่ท่านสอบพลาดไป เลยลาสิกขากลับไปช่วยโยมบิดา-มารดาประกอบอาชีพอยู่ระยะหนึ่ง

● การอุปสมบท

อาจจะเป็นด้วยบุญกุศลที่จะต้องเป็นสมณเพศเพื่อพระศาสนา เพื่อการฟื้นฟูปฏิสังขรณ์ สังฆาวาส เสนาสนะแห่งวัดนี้ ให้ฟื้นฟูคืนจากสภาพอันทรุดโทรมขึ้นสู่ยุคอันรุ่งเรืองสูงสุดในกาลสมัยต่อมา หรือเพื่อความเป็นพระเกจิอาจารย์ชั้นเยี่ยมแห่งองค์พระบูรพมหากษัตริราชเจ้า และเป็นร่วมโพธิ์ร่วมไทรของบรรดาสาธุศิษย์ทั้งหลาย หลวงปู่เอี่ยมท่านจึงหันกลับเข้ามาสู่ร่มเงาแห่งกาสาवพัสดุ์อีกครั้งหนึ่ง เมื่อได้จากไปเพียง ๓ ปีเท่านั้น

วัดนางนอง วรวิหาร

ในปี พ.ศ. ๒๓๙๗ เมื่ออายุได้ ๒๒ ปี หลวงปู่เอี่ยมท่านได้เข้าพิธีอุปสมบทเป็นพระภิกษุตาม ขนบจารีตอันดั้งเดิมของชาวไทย เพื่อสืบต่ออายุพระบวรพุทธศาสนา และเพื่อแสดงกตัญญู กตเวทิตาธรรมแด่โยมผู้บุพการีทั้งสอง ซึ่งท่านได้ทำการอุปสมบท ณ พัทธสีมา วัดราชโอรสราชม ราชวรวิหาร (วัดจอมทอง) อ.บางขุนเทียน จ.ธนบุรี (เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ใน ปัจจุบัน) โดยมี พระสุธรรมเทพ (เกิด) เป็นพระอุปัชฌาย์ และ พระธรรมเจดีย์ (จีน) กับ พระภavanaโกศล (หลวงปู่รอด) วัดนางนอง วรวิหาร เป็นคู่พระกรรมวาจาจารย์ ได้รับนามฉายาว่า “สุวณฺณสโร” อันมีความหมายเป็นมงคลว่า แกร่งดังทอง, บริสุทธิ์ดุจดั่งทอง

เมื่ออุปสมบทแล้ว หลวงปู่เอี่ยมได้ไปจำพรรษาอยู่กับพระภavanaโกศล (หลวงปู่รอด) ณ วัดนางนอง วรวิหาร ตรงข้ามกับวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร เพื่อศึกษาด้านวิปัสสนาธุระและพุทธาคม ต่างๆ ส่วนการศึกษาด้านคันถธุระนั้น ได้ศึกษาต่อ ณ สำนักพระธรรมเจดีย์ (จีน) และพระสังวรวิมล (เหม็น) แห่งวัดราชโอรสราชม ราชวรวิหาร

ด้วยความวิริยะอุตสาหะ ท่านได้เข้าสอบแปลพระปริยัติธรรมสนามหลวงอีกครั้งหนึ่ง ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม (วัดพระแก้ว) แต่คงสอบไม่ได้อีกเช่นเคย จะเป็นด้วยสาเหตุใดก็ไม่ทราบ ครั้งนั้นท่านต้องนั่งคุกเข่าสูงประนมมือตลอดเวลาที่แปลต่อหน้าพระมหาเถระผู้ใหญ่ พระมหาเถระผู้ใหญ่ท่านหนึ่งซึ่งเป็นกรรมการ บอกกับท่านเมื่อแปลจบแล้วว่า แปลได้ดี และชักชวนให้ไปอยู่สำนักเดียวกัน แต่หลวงปู่เอี่ยมท่านปฏิเสธ

หลังจากนั้นท่านก็ไม่เคยสมัครสอบอีกเลย แต่ก็ยังคงศึกษาค้นคว้าในด้านพระปริยัติธรรมตลอดมา หลวงปู่เอี่ยมท่านจึงเป็นผู้มีความรู้แตกฉานในพระปริยัติธรรม ทั้งยังเคยสอนพระบาลีแต่พระภิกษุ-สามเณร ตั้งแต่ครั้งอยู่วัดโคนอน แม้เมื่อมาครองวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร ต้องรับภาระการบูรณปฏิสังขรณ์ฟื้นฟูสภาพวัดที่ทรุดโทรมถึงที่สุด จึงได้เชิญนายมิ่ง รักส์ชินวงศ์ และนายสว่าง ดีทวี มาเป็นครูสอนพระบาลีแทน

● การศึกษาด้านวิปัสสนาธุระและพุทธาคม

ปรากฏตามหลักฐานชัดเจนว่า หลวงปู่เอี่ยมได้ศึกษาด้านวิปัสสนาธุระ และพุทธาคม สรรพวิทยาคมต่างๆ กับ พระภิกษุโกศล (หลวงปู่รอด) เจ้าอาวาสวัดนางนอง วรวิหาร ซึ่งเป็นพระกรรมวาจาจารย์ในคราวอุปสมบทของท่านเอง หลวงปู่รอดท่านเป็นพระวิปัสสนาจารย์ที่เก่งกล้าในด้านพุทธาคม สรรพวิทยาคมต่างๆ มีตบะเดชะที่กล้าแข็ง และสำเร็จวิชา ๘ ประการ มีหุทิพย์ ตาทิพย์ ล่องรู้วาระจิต รู้อดีต รู้อนาคต แสดงฤทธิ์ได้ ฯลฯ

สมเด็จพระอริยวงษญาณ (สุก ญาณสังวร) สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี)

จากการศึกษาชีวประวัติของหลวงปู่เอี่ยม จะเห็นได้ว่าท่านเจริญรอยตามพระภาวนาโกศล (หลวงปู่รอด) พระอาจารย์รูปนี้มาโดยตลอด ท่านถอดแบบอย่างมาจากหลวงปู่รอดแทบจะเป็นพิมพ์เดียวกัน หลวงปู่รอดเก่งอย่างไร หลวงปู่เอี่ยมก็เก่งอย่างนั้น เช่นเดียวกับ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) เจริญรอยตาม สมเด็จพระอริยวงษญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สุก ญาณสังวร)* ผู้สร้างพระสมเด็จ “อรหัง” และ พระสมเด็จฯ วัดปลับ

สมเด็จพระสังฆราชพระองค์ที่ 4 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ สถิต ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
ราชวรมหาวิหาร

● พระภาวนาโกศล (หลวงปู่รอด)

อัตโนประวัติของ “หลวงปู่รอด” ไม่ปรากฏหลักฐานชัดเจนว่าท่านเป็นบุตรของใคร เนื่องจากท่านเป็นพระเถรอาจารย์ยุคเก่า แต่เท่าที่ปรากฏหลักฐานท่านมีพื้นเพและภูมิลำเนาเดิมอยู่คลองขวาง ต.คู้งเฝ้าถ่าน อ.บางขุนเทียน จ.ธนบุรี (ในสมัยนั้น) เมื่อครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็น “พระครูธรรมธาดาญาณ” หลวงปู่รอดท่านเป็นฐานานุกรมของ พระนิโรธรังสี พระราชาคณะชั้นสามัญ เจ้าอาวาสรูปแรกของวัดหนัง ราชวรวิหาร ในยุคของการสถาปนาเป็นพระอารามหลวง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ และเป็นพระเถระผู้เชี่ยวชาญในด้านวิปัสสนาธุระที่สำคัญรูปหนึ่ง ทั้งยังได้ชื่อว่าเป็นพระผู้เรืองในพุทธาคม สรรพวิทยาคมต่างๆ เมื่ออยู่วัดหนัง ราชวรวิหาร อยู่หมู่กุฏิสงฆ์คณะสระ ครั้นเมื่อ พระนิโรธรังสี ถึงแก่มรณภาพแล้ว ท่านได้รักษาการเจ้าอาวาสอยู่ชั่วระยะหนึ่ง ภายหลังทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เป็นเจ้าอาวาสวัดนางนอง วรวิหาร และพระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในพระราชทินนามที่ “พระภาวนาโกศล”

เมื่อมาเป็นเจ้าอาวาสวัดนางนอง วรวิหาร ท่านได้เอาใจใส่ดูแลพัฒนาพระอารามแห่งนี้จนเจริญรุ่งเรืองตามลำดับ โดยมี หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร ศิษย์ผู้ใกล้ชิด เป็นกำลังอันสำคัญคอยดูแลเอาใจใส่ในทุกด้าน หลวงปู่เอี่ยมจึงเป็นที่ไว้วางใจและได้รับการถ่ายทอดพุทธาคม สรรพวิทยาคมต่างๆ จากหลวงปู่รอดจนหมดสิ้น ในระหว่างพำนักจำพรรษา ณ วัดนางนอง วรวิหารแห่งนี้ หลวงปู่เอี่ยมได้รับแต่งตั้งเป็น พระใบฎีกา และ พระปลัด ตามลำดับ ในฐานะอนุกรมของพระภิกษุโกศล (หลวงปู่รอด) จนกระทั่งมีเหตุต้องย้ายไปอยู่ วัดโคนอน

สำหรับมูลเหตุแห่งการย้ายหลวงปู่รอดไปอยู่วัดโคนอนนั้น ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔ พระองค์ทรงเสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐิน ณ วัดนางนอง วรวิหาร เล่ากันว่า หลวงปู่รอดไม่ยอมถวายอดิเรก นับเป็นความผิดฐานหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ เพราะเมื่อพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงถวายผ้าไตรเสร็จสิ้นแล้ว พระสงฆ์ต้องถวายอดิเรกตามธรรมเนียมพระราชประเพณี แม้หลวงปู่เอี่ยมซึ่งขณะนั้นยังเป็นพระปลัด ได้เตือนให้ถวายอดิเรกแล้ว แต่ท่านก็ยังนิ่งเฉยเสีย เป็นที่โจษจันกันมากกว่า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงกริ้วมาก เสด็จออกมานอกพระอุโบสถทันที แล้วทรงตรัสด้วยพระสุรเสียงอันดังว่า “เขาถอดยศเราๆ”

ต่อมาอีกไม่นาน ก็ได้มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ถอดพระภิกษุโกศล (หลวงปู่รอด) ออกจากสมณศักดิ์ ในฐานะหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ และเรียกพัดยศคืน หลวงปู่รอดท่านจึงได้ย้ายกลับไปอยู่วัดบ้านเกิดที่ห่างไกลจากความเจริญ คือ วัดโคนอน ซึ่งอยู่ในคลองขวางฝั่งตะวันตก ภาษีเจริญ และได้มรณภาพที่วัดแห่งนี้

ผู้คนพากันโจษขานว่า เหตุที่หลวงปู่รอดท่านไม่ยอมถวายอดิเรกในคราวนั้น เป็นการเอาอย่างสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) หรือท่านขรัวโต ที่กล้าเตือนพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว อย่างไม่หวั่นเกรงภัยใดๆ และท้ายที่สุดพระเจ้าอยู่หัวฯ ก็ไม่ทรงกริ้ว ทั้งยังทรงตรัสว่า “ยอมให้ท่านขรัวโตผู้เดียว”

แต่เมื่อมีเชื้อพระวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ไปสอบถามท่าน ณ วัดโคนอน หลวงปู่รอดท่านตอบว่า สาเหตุที่ท่านไม่ยอมถวายอดิเรกนั้น เป็นเพราะท่านไม่พอใจในการที่พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้แบ่งแยกพระสงฆ์ของไทยออกเป็น ๒ นิกาย คือ มหานิกาย กับ ธรรมยุติกนิกาย อันเป็นสาเหตุให้คณะสงฆ์แตกแยกกัน

เมื่อความทราบถึงพระเนตรพระกรรณ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเล็งเห็นว่า หลวงปู่รอดผู้นี้ยอมสละสมณศักดิ์เพื่อบูชาพระวินัย ท่านเป็นผู้ไม่เห็นแก่ลาภยศทั้งปวง จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้สัตบุรุษ คือ ท่านเจ้ากรมสังฆการี นำพัดยศและสมณศักดิ์มาถวายคืนให้กับหลวงปู่รอด เพื่อให้ดำรงสมณศักดิ์ดังเดิม แต่หลวงปู่รอดท่านไม่ยอมรับ และได้พูดกับสังฆการีว่า “ใครเป็นผู้ถวายแก่อาตมา แล้วใครเล่าที่ขอคืนไป บุรุษท่านจงเอากลับคืนไปเถิด”

ในขณะนั้นหลวงปู่เยี่ยมท่านบวชได้ ๑๖ พรรษา ในฐานะศิษย์ผู้ใกล้ชิด จึงได้ย้ายจากวัดนางนอง วรวิหาร ติดตามไปคอยปรนนิบัติรับใช้พระอาจารย์ของท่าน ณ วัดโคนอน สำนักใหม่

อย่างไม่ลดละ แสดงให้เห็นถึงความกตัญญูรู้คุณ และน้ำใจอันประเสริฐต่อผู้เป็นพระอาจารย์ แม้ในยามถูกราชภัย ถูกถอดสมณศักดิ์ลงเป็นขรัวตาธรรมดา ต้องตกทุกข์ได้ยาก อับวาสนา ก็ไม่ยอมตีตัวออกห่าง ยังติดตามไปคอยปรนนิบัติรับใช้อย่างใกล้ชิด นับว่าเป็นคุณธรรมที่ปรากฏเล่าขานสรรเสริญกันมาจนทุกวันนี้ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่หลวงปู่รอดจะประสิทธิ์ประสาทสรรพวิทยาการนานาประการให้กับหลวงปู่เอี่ยมจนสิ้นภูมิความรู้ที่มี อย่างไรก็ตาม หลวงปู่เอี่ยมมักจะพูดถึงและย้ำอยู่เสมอว่า “ท่านเก่งสู้อาจารย์ไม่ได้ มีวิชาอีกหลายอย่างที่ท่านศึกษาไม่ถึง” ต่อมาหลวงปู่รอดท่านได้สร้าง วัดอ่างแก้ว ภาษีเจริญ ขึ้นมา ครั้นเมื่อหลวงปู่รอดได้ถึงแก่มรณภาพลง หลวงปู่เอี่ยมก็ได้ครองวัดเป็นเจ้าอาวาสวัดโคนอนสืบแทนต่อมาในระยะหนึ่ง

● วิทยาคุณและคุณวิเศษของพระภavanaโกศล (หลวงปู่รอด)

วิทยาคุณและคุณวิเศษของพระภavanaโกศล ที่จะบรรยายต่อไปนี้ คุณปู่ทรัพย์ ทองอุ้ บิดาของคุณพ่อพูน ทองพูนกิจ ได้เล่าให้ทายาทฟังต่อๆ กันมา ซึ่งจะได้นำมาประมวลเอาไว้ดังต่อไปนี้

การถอนคุณไสย์ (มนต์ดำกะเหรี่ยง)

ในการออกเดินธุดงค์คราวหนึ่งของหลวงปู่รอด ท่านได้ไปถึงชนบทแห่งหนึ่งแถวๆ พุ่มสมรหนองขาว เขตติดต่อระหว่างกาญจนบุรีกับราชบุรี ค่ำวันหนึ่งขณะที่ท่านอยู่ในกลด มีพายุก่ออึ้ง มีเสียงต้นไม้ต่างๆ ดังลั่นและหักโค่นดังกึกก้องไปหมด ท่านจึงสมาธิเจริญพุทธาคม สงบนิ่งอยู่ พระที่ติดตามท่านเดินธุดงค์ได้ยินเสียงวัดถู่หนักๆ ปลิวมาตกอยู่รอบบริเวณที่ปักกลด เสียงดังตบ เข้าขึ้นพอเปิดกลดออกมา ก็เห็นท่อนกระดุกตกเรียราดอยู่รอบบริเวณนั้น พอสักครู่หนึ่ง

ก็มีชาวบ้านกระเหรียง ๒-๓ คนเดินตรงเข้ามา บางคนก็ถือจอบและเสียมมาด้วย เมื่อได้สอบถามจึงได้ความว่าเขาเตรียมฝังศพพระธุดงค์ ซึ่งคาดว่าจะต้องถูกคุณไสย์มรณภาพเมื่อคืนนี้ ครั้นเมื่อเห็นว่าหลวงปู่รอด และพระผู้ติดตามยังปกติดีอยู่ พวกกระเหรียงจึงพากันกลับไป แต่พอไม่ทันไรก็พากันมาอีก แต่ในตอนนี้นำเอาอาหารมาถวายด้วย หลวงปู่รอดบอกพระผู้ติดตามว่าอย่าได้ฉ้ออะไรเป็นอันขาด พอรับประเคนอาหารจากพวกกระเหรียงแล้ว ท่านก็เรียกให้พระผู้ติดตามเอาหม้อกรองน้ำของพระธุดงค์มาให้ จากนั้นหลวงปู่รอดก็บริกรรมทำประสะน้ำมนต์พรหมอาหารนั้น ปรากฏว่าข้าวสุกที่อยู่ในกระดิงก็กลายเป็นหนามเล็กๆ เต็มไปหมด กับข้าวต่างๆ ในกะลามาพะรว้าก็กลายเป็นกระดุกขึ้นน้อย หลวงปู่รอดเอามือกวาดกระดุกและหนามเหล่านั้นไว้ แล้วคืนภาชนะที่ใส่น้ำให้กับพวกนั้นไป พวกกระเหรียงพยายามจะขอคืนไปท่านไม่ยอมให้ ตกกลางคืนหลวงปู่รอดบอกกับพระลูกศิษย์ว่า ท่านจะปล่อยของเหล่านี้กลับไปเล่นงานเจ้าพวกนี้บ้าง เพียงสั่งสอนให้รู้สึกสำนึกเท่านั้น พอรุ่งเช้าพวกกระเหรียงก็รีบมาหาหลวงปู่รอดแต่เช้ามีด คราวนี้ห้ามคนป่วยมาด้วยคนหนึ่ง กล่าวคำขอขมาและขอร้องให้ท่านว่าช่วยรักษา ลักษณะคนป่วยร่างกายบวมไปทั้งตัวเหมือนศพที่กำลังขึ้น หลวงปู่รอดหัวเราะแล้วถามว่าเป็นอะไรบ้าง คนป่วยได้แต่นอนอยู่ตลอดเวลา ได้แต่กรอกหน้าและยกมือขึ้นพนม หลวงปู่รอดจึงเอาน้ำมนต์ในหม้อกรองน้ำ (ลักจั่น) พรกลงไปตามร่างคนป่วย เพียงครู่เดียวตัวเองร่างกายที่บวมก็ค่อยยุบเป็นอัศจรรย์ ทุกคนก็กราบหลวงปู่ด้วยความยำเกรง แล้วบอกว่าจะนำอาหารมาถวาย แต่ท่านบอกว่าจะถอนกลดแล้วเดินธุดงค์ต่อไป หลังจากได้ปักกลดอยู่ ๒ คืนแล้ว

การเดินทางใบบัว

เรื่องนี้เนื่องมาจาก การเดินธุดงค์ในสมัยที่ “หลวงปู่เอี่ยม” ยังเป็นสามเณร ได้เล่ากันต่อๆ มาว่า ในครั้งนั้นหลวงปู่รอดได้เดินธุดงค์โดยมี สามเณรเอี่ยม ร่วมทางไปด้วย ในระหว่างทางห้วยกระบอกหรือห้วยกลด เขตจังหวัดกาญจนบุรี พอมาถึง ณ ที่แห่งหนึ่ง เห็นกลดของพระธุดงค์ร้างปักอยู่มาก เนื่องจากหนีสัตว์ป่าไปเสียข้างหน้า ภูมิประเทศโดยรอบเป็นภูเขาสูงชันมาก ยากแก่การปีนป่าย และมีต้นไม้ขึ้นเต็มไปหมด ข้ายังมีบึงบัวใหญ่ขวางหน้าอยู่อีก ท่านจึงพิจารณาว่าจะต้องข้ามทางบึงบัวนี้แหละ จึงจะออกจากสถานที่นั้นได้ หลวงปู่รอดจึงบอกกับสามเณรเอี่ยมว่า เมื่อท่านเดินก้าวลงใบบัวในหนองน้ำนั้น ซึ่งเป็นพืดติดต่อกันไปถึงฝั่งตรงข้าม ให้สามเณรคอยก้าวตาม เหยียบทับรอยเท้าของท่านบนใบบัวแต่ละใบ อย่าให้พลาดโดยเด็ดขาด รอยไหน รอยนั้น

หลวงปู่รอดจึงบอกคาถาให้บริกรรมขณะที่จะก้าวเดิน แล้วท่านก็เจริญอาโปกสิณอยู่ครู่หนึ่ง ท่านก็ได้ก้าวเดินบนใบบัวที่กางใบสลอนทั่วบึงนั้น ทีละก้าว ส่วนสามเณรเอี่ยมก็ก้าวตามไปพร้อมด้วยบริกรรมคาถา ผ่านท้องน้ำอันเว้งว่างไปโดยตลอด รวาทันทีใบบัวนั้นเป็นลาดไม้รองรับน้ำหนักตัวของหลวงปู่รอดและสามเณรเอี่ยมได้โดยไม่ยุบจมหายไปใต้น้ำนั้นเสีย เท้าต่อเท้า ก้าวต่อก้าว ไม่มีผิด ไม่มีพลาด อาจารย์ทิ้งรอยเท้าไว้ สามเณรเอี่ยมก็รีบสวมรอยเท้านั้นทันที จนในที่สุดสามเณรเอี่ยมเห็นว่า ใบบัวก้าวสุดท้ายของหลวงปู่รอดก่อนที่ท่านจะก้าวขึ้นฝั่งนั้น เป็นใบบัวที่เล็กมากและอยู่เกือบชิดตลิ่งแล้ว จึงไม่เหยียบตามหลวงปู่รอดไป จะสืบท้าก้าวขึ้นฝั่งเลยทีเดียว แต่ไม่สำเร็จ เพราะใบบัวที่เท้าหลังเหยียบอยู่ยุบตัวลงเสียก่อน สามเณร

เอี่ยมจึงตกลงไปในน้ำเสียงดังโครม ดีที่ว่าใกล้ตลิ่งมากแล้วจึงไม่ได้รับอันตรายมาก หลวงปู่รอดหันมาดู ได้แต่หัวเราะชอบใจเสียงดัง และกล่าวขึ้นว่า “บอกให้เดินตามทุกก้าวไป ก็ไม่ยอมเดิน ถ้าเป็นกลางบึงคงสนุกกันใหญ่ละ”

การสะกดจิต

คุณปู่ทรัพย์ ทองอุ้ บิดาของคุณพ่อพูน ทองพูนกิจ ได้เล่าเรื่องประหลาดกันต่อๆ มาว่า ได้มีคนร้ายขโมยเรือของหลวงปู่รอดที่จอดไว้ลำครุริมคลองขวางไป แต่ไม่สามารถจะพายไปได้ คงเวียนอยู่หน้าวัดโคนอนหน้ากุฏิของท่าน จนเช้าพระลูกวัดรูปหนึ่งจะเอาเรือออกบิณฑบาต ครั้นไม่เห็นเรืออยู่ แต่กลับเห็นชายแปลกหน้าคนนั้นกำลังพายเรือวนเวียนอยู่ จำได้ว่าเป็นเรือของหลวงปู่รอด จึงได้นำเรื่องไปเรียนให้ท่านทราบ หลวงปู่รอดจึงลงมาที่ท่าน้ำ ขณะนั้นได้มีชาวบ้านใกล้เคียงมาดูกันอยู่เนืองแน่น ท่านจึงตะโกนบอกไปว่า “เจ้าจงเอาเรือมาคืนพระเสีย ท่านจะเอาไปบิณฑบาต” คนร้ายก็พายเรือมาจอดให้พระท่านแต่โดยดี แล้วท่านก็สั่งต่อไปว่า “ขึ้นมาบนกุฏิเสียก่อน” คนร้ายก็ขึ้นตามคำสั่ง ในที่สุดหลวงปู่รอดก็สั่งให้เด็กจัดเอาอาหารมาให้รับประทาน แล้วก็สั่งต่อไปอีกว่า “จะกลับบ้านก็กลับเถิด” คนร้ายจึงได้เดินลงจากกุฏิไป

● กิตติคุณและคุณวิเศษ (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร)

พระวิเชียรภิกขุ (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) อดีตเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร รูปที่ ๖ ได้บันทึกถึงกิตติคุณของพระภิกษุโกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร) มีใจความสำคัญตอนหนึ่งว่า

พระวิเชียรทวี (ฉัตร อินทสุวณโณ)

อดีตเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร รูปที่ ๖ พ.ศ. 2469 – 2502

พระภาวนาโกศลเถระ ท่านดำรงอยู่ในสมณคุณเป็นอย่างดีรูปหนึ่ง มีความมักน้อยในปัจจัย
ลาภ ได้มาก็บริจาคเป็นค่าซ่อม สร้าง ปูนยีสถาน เสนาสนะ และสิ่งอุปโภคแก่พระเณร
บ้าง และเป็นเครื่องบูชาธรรมถวายพระที่นิมนต์มาเทศน์บ้าง ในกุฏิที่อยู่ของท่าน มองหาวัตถุมี
ค่าเป็นขึ้นเป็นอันมิใคร่พบ วาจาที่ออกจากปากของท่านเป็นโอวาทานุสาสนี มีสารประโยชน์
แก่ผู้สดับ เป็นอุปัชฌาย์บรรพชาอุปสมบทแก่กุลบุตรมานาน แม้เมื่อทางการคณะสงฆ์ฝ่าย
มหานิกายให้จำกัดเขตอุปัชฌาย์ เวลาที่ท่านชราทุพพลภาพแล้วก็ดี กุลบุตรผู้เลื่อมใสในท่าน แม้
อยู่ในที่ไกลก็อุตสาหมาบรรพชาอุปสมบท ณ วัดหนึ่ง ปีหนึ่งๆ มีปริมาณมาก อาศัยคุณสมบัติ
อาทิฉะนี้ ท่านจึงเป็นที่เคารพนับถือของคฤหัสถ์และบรรพชิตเป็นอันมาก อีกทั้งท่านยังเป็นผู้
นอบน้อมถ่อมตน ไม่โอ้อวดคุณวิเศษใดๆ อย่างไรเสียเพชรก็ย่อมเป็นเพชรวันยังค่ำ กฤษดาภิ
นิหารของท่านก็ปรากฏอยู่เนืองๆ เป็นเรื่องเล่าขานสืบต่อกันมายาวนานกระทั่งปัจจุบัน เช่น
เรื่องราวเล่าขาน “การปราบม้าพยศ” ของพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) องค์ที่ 9

● การปราบม้าพยศ

เหตุการณ์ครั้งนั้นเกิดขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ (ร.ศ. ๑๑๖) ตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ มีพระราชดำริเสด็จประพาสยุโรป เพื่อเป็นการเจริญสัมพันธไมตรีกับนานาอารยประเทศ ก่อนการเสด็จ สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทโว) ได้ถวายพระพร และแนะนำให้เสด็จฯ มาทรงอาราธนา พระปลัดเอี่ยม วัดโคนอน ผู้เชี่ยวชาญพระกัมมัฏฐานและพุทธานุสสติ ให้ถวายคำพยากรณ์เกณฑ์พระชะตา ชันษา และมงคลพุทธานุสสติ วัดตุ้มครองพระองค์ดั่งนั้น พระองค์จึงเสด็จไปพบ หลวงปู่เอี่ยมได้ถวายพระพรและถวายคำทำนายว่า...การเสด็จไปในนานาประเทศอันไกลครั้งนี้ จะทรงบรรลุผลสำเร็จในพระบรมราโชบายทุกประการ แต่ในโอกาสที่ทรงประทับ ณ ประเทศหนึ่งนั้น จะมีผู้นำเอาสัตว์จรตูปาต อัมมิชาตินิสัยดุร้ายมาให้ทรงประทับขบซี แต่พระมหากษัตริย์ราชสมภารเจ้าจะทรงปลอดภัยจากสัตว์พศนั้น...หลวงปู่เอี่ยมจึงถวายพระคาถาเสกหญ้าให้แก่พระองค์ พร้อมทั้งวิธีการบริการ

ดังนั้น พระองค์จึงเสด็จไปพบ หลวงปู่เอี่ยมได้ถวายพระพรและถวายคำทำนายว่า...การเสด็จไปในนานาประเทศอันไกลครั้งนี้ จะทรงบรรลุผลสำเร็จในพระบรมราชโบายทุกประการ แต่ในโอกาสที่ทรงประทับ ณ ประเทศหนึ่งนั้น จะมีผู้นำเอาสัตว์จตุบาท อันมีชาตินิสัยดุร้ายมาให้ทรงประทับขบขี่ แต่พระมหากษัตริราชสมภารเจ้าจะทรงปลอดภัยจากสัตว์พศนั้น...หลวงปู่เอี่ยมจึงถวายพระคาถาเสกหญ้าให้แก่พระองค์ พร้อมทั้งวิธีการบริกรรม

เหตุการณ์ที่หลวงปู่เอี่ยมทำนายถวายก็เกิดขึ้น ขณะที่พระองค์ทรงประทับ ณ ประเทศฝรั่งเศส ได้มี เจ้าชายพระองค์หนึ่ง เชิญเสด็จเพื่อทอดพระเนตรการแข่งขันกีฬาโปโล และการขี่ม้าพศ ในระหว่างการแสดงขี่ม้าพศนั้น ได้มีม้าตัวหนึ่งรูปร่างสูงใหญ่ ทั้งพศดุร้าย ไม่มีผู้ใดสามารถบังคับขี่ได้ เจ้าชายฝรั่งเศสทูลถามพระองค์ว่า ม้าพศเช่นนี้ในเมืองของพระองค์มีหรือไม่ และหากมีผู้ใดสามารถบังคับได้หรือไม่ ? พระองค์ทรงตรัสตอบว่า ก็พอมืออยู่บ้าง และได้ทรงรำลึกถึงคำพยากรณ์และพุทธานุภาพที่หลวงปู่เอี่ยมถวายเอาไว้ ทรงเสด็จลงจากแท่นที่ประทับ ตรัสเรียกนายโคบาลให้นำม้าพศนั้นมาใกล้ๆ ทอดพระเนตรพิจารณาอยู่ครู่หนึ่ง ทรงย่อพระวรกายลงหยิบหญ้า ตั้งจิตอธิฐานบริกรรมภาวนาพระคาถา พลันยื่นหญ้ากำนั้นให้ม้าพศกิน และทรงตรัสขอบังเหียน ไม่รอช้าทรงประทับยังม้าพศตัวนั้น บังคับให้เดินอย่างเอื่องไปมาเบื้องหน้าปะรำที่ประทับ สักครู่ จึงทรงบังคับให้ออกวิ่งอย่างเต็มฝีเท้า ชาวต่างชาติที่ร่วมเข้าชมการแสดงในวันนั้น ต่างให้ร้องกึกก้อง ตกตะลึงในพระบารมีบุญญาธิการเป็นที่สุด เมื่อเสด็จนิวัติพระนคร พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสด็จมาสักการะหลวงปู่เอี่ยม ตรัสเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นในต่างแดน และทรงพระราชทานถวายของฝากต่างๆ จากต่างแดน

● ลำดับสมณศักดิ์

ครั้งเมื่อหลวงปู่รอด เจ้าอาวาสวัดโคนอน ได้ถึงแก่มรณภาพลง หลวงปู่เอี่ยมท่านก็ได้ครองวัดสืบแทนต่อมาในระยะหนึ่ง ด้วยเหตุที่ท่านเป็นผู้ถวายคำพยากรณ์อันแม่นยำยิ่งนักแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในคราวที่เสด็จประพาสยุโรปครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๐ (ร.ศ. ๑๑๖) พระองค์จึงทรงเลื่อมใสศรัทธาในหลวงปู่เอี่ยมเป็นอันมาก กระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๑ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระครูสัญญาบัตรที่พระครูศีลคุณธราจารย์ แล้วอาราธนามาอยู่วัดหนึ่ง ราชวรวิหาร สาเหตุที่หลวงปู่เอี่ยมท่านได้ย้ายมาอยู่วัดหนึ่ง ราชวรวิหาร ก็เนื่องมาจาก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระจักรพรรดิพงษ์ เสด็จพระราชทานผ้าพระกฐินหลวง ณ วัดหนึ่ง ราชวรวิหาร แต่ทางวัดไม่มีจำนวนพระสงฆ์อันพึงรับผ้าพระกฐินได้ ต้องทรงเปลี่ยนเป็นพระราชทานผ้าป่าแทน ภาวะแห่งวัดทรุดโทรมถึงที่สุด เมื่อเสด็จกลับจึงกราบทูลภาวะแห่งวัดแด่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์จึงทรงให้กระทรวงธรรมการติดต่อทาง สมเด็จพระวันรัต (แดง สีลวฑฺฒโน) วัดสุทัศน์ เพื่อหาตัวเจ้าอาวาสรูปใหม่ ประกอบกับ พระครูสังวรยุตตินทรีย์ (ทอง) เจ้าอาวาสรูปก่อนก็อาพาธมีโรคประจำตัว สามวันดีสี่วันไข้ สิ้นความสามารถในการบริหารบูรณปฏิสังขรณ์พระอาราม สมเด็จพระวันรัตได้เลือก พระครูศีลคุณธราจารย์ (เอี่ยม สุวณฺณสโร) เจ้าอาวาสวัดโคนอน (ในขณะนั้น)

เมื่อหลวงปู่เอี่ยมได้มาครองวัดปีหนึ่ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพิจารณาเห็นว่า หลวงปู่เอี่ยม หรือ “หลวงปู่เฒ่า” ท่านมีปีพรรษามากแล้ว กอปรด้วยศีลาจริยาวัตรอันงดงาม สมบูรณ์ไม่ต่างพร้อย หากทำหิมนิได้ กลับเป็นที่เคารพสักการะแต่

สมเด็จพระวันรัต (แดง สีลวฑฺฒโน)

อดีตเจ้าอาวาส องค์ที่ ๓ วัดสุทัศนเทพวรารามราชวรมหาวิหาร

พุทธศาสนิกชนทั้งหลายโดยทั่วไป อีกทั้งก็ทรงเลื่อมใสศรัทธาในส่วนพระองค์เป็นกรณีพิเศษ อีกด้วย ทรงมีพระราชดำริสมควรจะได้เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะผู้ใหญ่ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ในพระราชทินนามที่ “พระภาวนาโกศล” เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๒ ซึ่งเป็นสมณศักดิ์เดียวกันกับหลวงปู่รอด พระอาจารย์ของท่านนั่นเอง และไม่ว่าจะกิจการงานใด พระองค์จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานความช่วยเหลือทุกกรณีไป

ยุคแห่งการบูรณปฏิสังขรณ์อย่างแท้จริง

วัดหนัง ราชวรวิหาร ในยุคของหลวงปู่เอี่ยม ถือเป็นยุคแห่งการบูรณปฏิสังขรณ์อย่างแท้จริง ด้วยถาวรวัตถุและเสนาสนะต่างๆ ได้ชำรุดทรุดโทรมถึงที่สุด จนแทบใช้การไม่ได้เกือบทั้งหมด หากจะนับระยะเวลาตั้งแต่การสถาปนาเสร็จสิ้น จัดงานเฉลิมฉลองสมโภชเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๘๐ ล่วงถึงปี พ.ศ. ๒๔๔๑ รวมเป็นระยะเวลาถึงเกือบ ๖๐ ปี ย่อมถือเป็นเรื่องธรรมดาที่จะชำรุดทรุดโทรมไปตามกาล ประกอบกับ พระครูสังวรยุตตินทรีย์ (ทอง) เจ้าอาวาสรูปก่อนก็อาพาธมีโรคประจำตัว สามวันดีสี่วันไข้ สิ้นความสามารถในการบริหารบูรณปฏิสังขรณ์พระอาราม พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนทรัพย์ในการปฏิสังขรณ์หมุกุฎี จำนวน ๒,๔๐๐ บาท และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้รื้อถอนหรือเพิ่มเติมได้ตามจะเห็นสมควร เมื่อซ่อมแซมเสนาสนะหมุกุฎีสงฆ์พอเป็นที่อาศัยใช้บ้างแล้ว ด้วยทุนทรัพย์ที่ชาวบ้านร่วมบริจาคก็เริ่มดำเนินการบูรณะซ่อมแซมศาลาการเปรียญ ซึ่งเป็นศาลาที่หลวงปู่รอด สร้างเอาไว้ครั้งยังจำพรรษาอยู่วัดนี้

การบูรณปฏิสังขรณ์นับเป็นภาระหน้าที่อันหนักที่หลวงปู่เอี่ยมท่านต้องรับผิดชอบ เพราะต้องใช้ทั้งกำลังศรัทธา กำลังแรงงาน และทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก รวมถึงต้องใช้ระยะเวลานานหลายปี แต่ท่านก็สามารถดำเนินการบูรณปฏิสังขรณ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีทุกประการ ด้วยอาศัยทุนทรัพย์ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชทานช่วยเหลือเป็นระยะ ตลอดจนอาศัยแรงศรัทธาจากชาวบ้านพุทธบริษัทโดยทั่วไปทั้งทางด้านทุนทรัพย์และ

ร่างกาย กำลังสำคัญที่ช่วยแบ่งเบาภาระรับผิดชอบในการนี้ คือ พระครูสังวรยุตตินทรีย์ (คำ) ซึ่งครั้งนั้นยังเป็นพระสมุห์และพระปลัดในฐานานุกรมของท่าน เป็นผู้มีความรู้เชี่ยวชาญในการช่าง ถาวรวัตถุและเสนาสนะที่หลวงปู่เอี่ยมท่านได้ทำการบูรณปฏิสังขรณ์ในครั้งนั้น พอนำเสนอพอสังเขปดังนี้

พระอุโบสถ ซ่อมคานด้านบนในส่วนที่ชำรุด เปลี่ยนเต้าเชิงชายช่อฟ้าใบระกา เปลี่ยนกระจกประดับหน้าบันได แฉมกระเบื้องมุงหลังคา ซ่อมเสาศาสนะและผนังส่วนที่ผุกร่อน ปรับพื้นพระอุโบสถที่เป็นหลุมแอ่งให้ราบเรียบ และปูพื้นด้วยหินอ่อน, พระวิหาร ชำรุดเสียหายมากเพราะหลังคารั่วมาเป็นเวลานาน การบูรณะซ่อมแซมทำเกือบทั้งหมด และจำเป็นต้องใช้ทุนทรัพย์เป็นจำนวนมาก ความทราบถึงพระกรรม ล้นเกล้าฯ รัชกาลที่ ๕ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานทุนทรัพย์ ๔,๘๐๐ บาท, ถาวรวัตถุอื่นๆ ที่ได้ทำการบูรณะซ่อมแซม คือ พระปราสาท, พระเจดีย์คู่หน้าพระวิหาร, พระเจดีย์สี่องค์ และศาลาซุ้มประตูกำแพงแก้ว เป็นต้น

สำหรับเสนาสนะและอื่นๆ ที่ได้ทำการบูรณะซ่อมแซม คือ คณะเหนือ, หอไตร, ศาลาการเปรียญ, ศาลาฉนวนท่อน้ำ, สะพานฉนวน, ศาลาราย, เชื้อนหน้าวัด และโรงทิม ซึ่งเป็นอาคารที่ท่านสร้างขึ้นใหม่ เป็นต้น

● ศิษยานุศิษย์บรรพชิต

เนื่องจากหลวงปู่เอี่ยมท่านเป็นพระเถระผู้ทรงคุณ รอบรู้ในพระปริยัติธรรม เชี่ยวชาญด้านวิปัสสนากัมมัฏฐาน เรื่องด้วยพุทธานุภาพ เกียรติคุณชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จัก จึงมีศิษยานุศิษย์

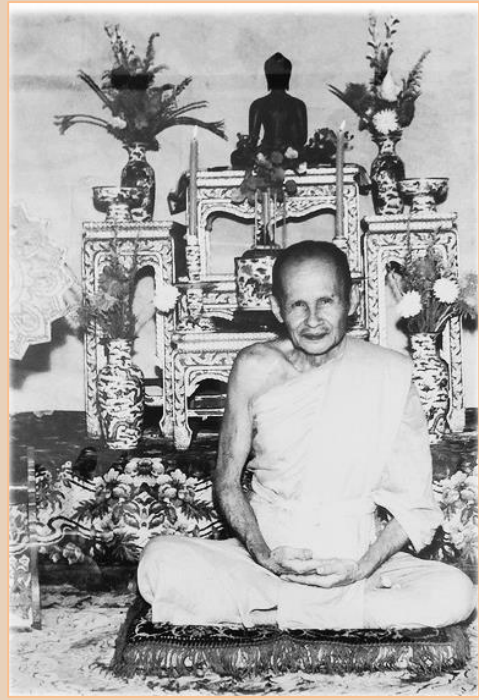
พระวิเชียรทวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) พระสุนทรศีลสมาจาร (ผล คุตตจิตฺโต)

เป็นจำนวนมาก ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะศิษย์ใกล้ชิดและเป็นบรรพชิต ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของท่านในกิจการพระศาสนาในด้านใดด้านหนึ่ง ดังนี้

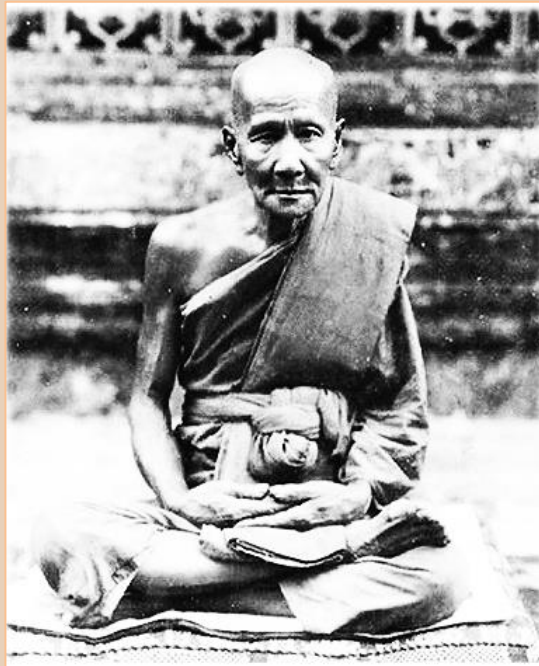
* พระวิเชียรทวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) อดีตเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร รูปที่ ๖

* พระสุนทรศีลสมาจาร (ผล คุตตจิตฺโต) อดีตเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร รูปที่ ๗ อุปสมบทโดยมีหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร เป็นพระอุปัชฌาย์ ท่านเป็นศิษย์ผู้ใกล้ชิดมากที่สุดองค์หนึ่งและได้ศึกษาพุทธาคมต่างๆ จากหลวงปู่เอี่ยมโดยตรง เป็นกำลังสำคัญของหลวงปู่เอี่ยมและพระวิเชียรทวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) ในการอบรมพระภิกษุสามเณรด้านวิปัสสนากัมมัฏฐาน และการบูรณปฏิสังขรณ์ฟื้นฟูสภาพวัดจนเจริญรุ่งเรืองมาถึงทุกวันนี้

* พระบริหารบรมธาตุ (ประเสริฐ ธมฺมธีโร) อดีตเจ้าอาวาสวัดนางชี ภาษีเจริญ อุปสมบทโดยมีหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร เป็นพระอุปัชฌาย์

พระบริหารบรมธาตุ (ประเสริฐ ฐมมธีโร) พระครูพรหมโชติวัฒน์ (บุญมี)

พระอธิการชู ฉนฺทสโร

*พระครูพรหมโชติวัฒน์ (บุญมี) อดีตเจ้าอาวาสวัดอ่างแก้ว ภาษีเจริญ อุปสมบทโดยมีหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร เป็นพระอุปัชฌาย์

*พระอธิการชู ฉนฺทสโร อดีตเจ้าอาวาสวัดนาคปรก ภาษีเจริญ อุปสมบทโดยมีหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร เป็นพระอุปัชฌาย์

● ผู้มีศีลจรรย์วัตรอันงดงามแห่งวัดหนึ่ง

หลวงปู่เอี่ยมเป็นพระเถระที่มีวัตรปฏิบัติเรียบง่ายและสมถะ มุ่งมั่นในการบูรณปฏิสังขรณ์ฟื้นฟูสภาพวัดที่ทรุดโทรมถึงที่สุด ให้กลับมาตึ๊งเต็งเดิมเหมือนเมื่อครั้งยุคของการสถาปนา กระนั้นภาระหน้าที่ด้านอื่นท่านก็ไม่ปล่อยละเลย ปฏิบัติควบคู่กันอย่างไม่ขาดตกบกพร่อง ท่านได้ปฏิบัติกิจวัตรเป็นประจำวันของท่านอย่างสม่ำเสมอเป็นปกติ เช่น การลงอุโบสถ แม้ฝนจะตกบ้างเล็กน้อยท่านก็เดินทางร่วมไป ซึ่งกุฏิของท่านอยู่ห่างประมาณ ๕๐ เมตร ขณะนี้ได้รื้อปลูกใหม่เป็น หอภาวนานุสรณ์ ไร่ที่เดิม หลวงปู่เอี่ยมท่านเป็นพระเถระผู้ใหญ่ที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พระพุทธเจ้าหลวง) ทรงเลื่อมใสศรัทธาเป็นการส่วนพระองค์มากที่สุดองค์หนึ่ง พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจะได้รับสั่งให้ขุนวินิจฉัยสังฆการีนิมนต์เข้าไปในงานพระราชพิธีต่างๆ อาทิเช่น วันฉัตรมงคล วันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น โดยคุณพ่อพูน ทองพูนกิจ เป็นไวยาวัจกร เมื่ออายุ ๑๔-๑๕ ปี ได้ติดตามเข้าไปในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย ถ้าหากเป็นพระราชพิธีในตอนเช้า หลวงปู่เอี่ยมจะต้องไปค้างแรมที่วัดพระเชตุพนฯ กับพระราชอาคันตุกะผู้ใหญ่รูปหนึ่งที่ชอบพอกัน

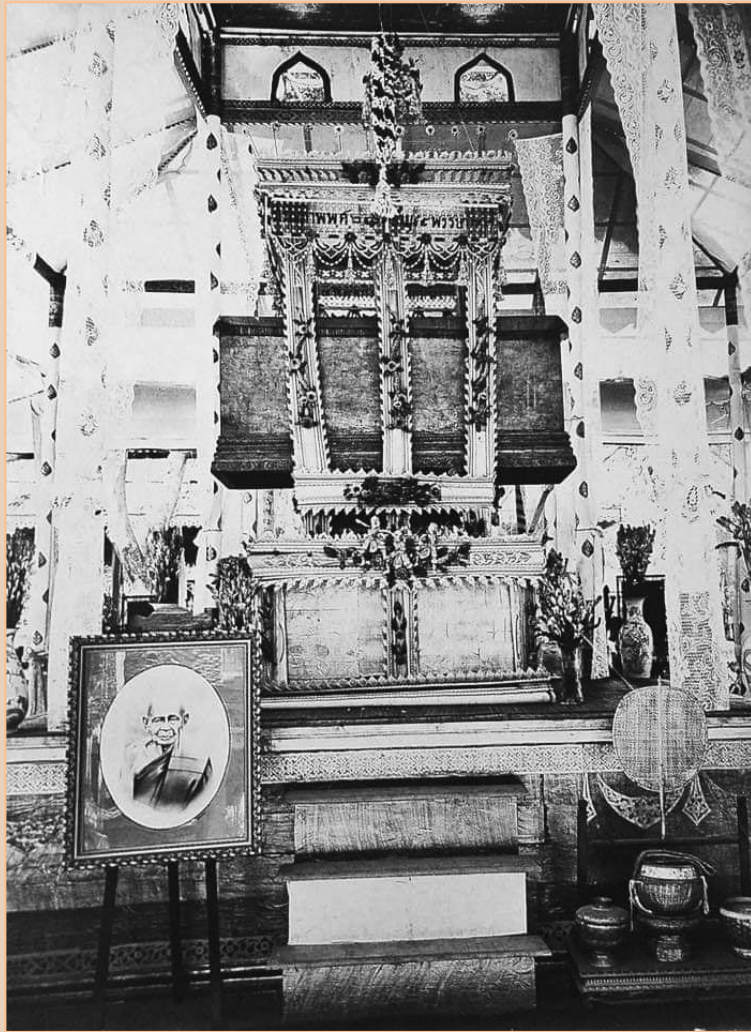
ในการเดินทางไปสมัมนั้น ต้องไปด้วยเรือแจวของหลวงประจำวัด ถ้าไม่ค้างแรมก็จอดเรือขึ้นที่ตลาดท่าเตียน วัดโพธิ์ แล้วเดินไปพระบรมมหาราชวัง เข้าทางประตูวิเศษไชยศรีใกล้หน่อย ถ้าไปค้างแรมต้องไปจอดเรือขึ้นที่ท่าราชวรดิษฐ์ ฝากทหารเรือให้ช่วยดูแลอีกทีหนึ่ง คงจะสงสัยว่า ไวยาวัจกรหรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าเด็กวัดนั้น จะแต่งกายติดตามหลวงปู่เอี่ยมเข้าไปในพระบรมมหาราชวังได้อย่างไร ? คุณพ่อพูนเล่าให้ฟังว่า ต้องแต่งตัวแบบประเพณีนิยม นุ่ง

ผ้าพื้นโจงกระเบน ใส่เสื้อราชประแตนกระดุม ๕ เม็ด หลวงปู่เอี่ยมท่านสั่งตัดและจัดทำมาให้ใส่ ขณะเมื่อคุณพ่อพูนถึงแก่กรรม เสื้อตัวนี้ยังอยู่เพราะตัดด้วยผ้าของนอกอย่างดีในสมัยนั้น ยังมีเรื่องที่คุณพ่อพูนเล่าให้ฟังว่า ขุนวิจิตรชัยสังฆการีเคารพและนับถือหลวงปู่เอี่ยมมาก ถ้าไม่มีราชการก็จะมาราบเอี่ยมเยียนถามไถ่ทุกข์สุข มาครั้งใดเมื่อกราบลา กลับ หลวงปู่เอี่ยมจะให้ปัจจัยไปทุกครั้งๆ ละ ๑ บาท เพราะท่านขุนผู้นี้ชอบเล่นหวย ก.ข. มาที่ไรขอหวยกับหลวงปู่เอี่ยมทุกที แต่ท่านได้แต่หัวเราะแล้วเฉยเสีย

● วัดถุมงคล

วัดถุมงคลของท่านทุกชนิดเปี่ยมด้วยพุทธานุภาพ ไม่ว่าจะเป็เป็นเหรียญเสมารุ่น ๑-๒ ซึ่งปัจจุบันเป็นเหรียญยอดนิยมอันดับ ๑ ของวงการ เครื่องรางของขลังประเภท หมาทุกุญ จัดว่าเป็นหนึ่งใน เบญจภาคีเครื่องรางของขลัง พระบิดาเนื้อโลหะ ถือว่าเป็นสุดยอดของหายากมากด้วยความนิยมเป็นอันดับหนึ่งไม่แพ้พระปิดตาวัดทองของหลวงพ่อทับ วัดทอง เลยแม้แต่น้อย

นอกจากนี้ยังมีวัดถุมงคลอีกหลายชนิดทั้งพระชัยวัฒน์ พระปิดตาเนื้อตะกั่ว พระปิดตาเนื้อผง และตะกรุด ล้วนเป็นที่นิยมต้องการของนักพระเครื่องอย่างไม่มีวันเสื่อมคลาย

ภาพตั้งบำเพ็ญกุศลศพพระภวานาโกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร) พ.ศ. ๒๔๖๙
(จากหนังสือ ตามรอยตำนานสุดยอดอมตะภาพถ่าย ๑๐๘ พระคณาจารย์แดนสยาม
โดยพยัพ คำพันธุ์ พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ.๒๕๕๔)

● การมรณภาพ

พระภวานาโกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร) ท่านเป็นเจ้าอาวาสรูปที่ ๕ ได้ปกครองดูแลวัด
หนึ่ง ราชวรวิหาร อยู่ยาวนานถึง ๒๗ ปีเศษ จึงได้ถึงแก่มรณภาพอย่างสงบด้วยโรคชรา เมื่อวันที่
๒๖ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๖๙ ตรงกับวันจันทร์ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีชาล สิริอายุรวมได้
๙๔ ปี พรรษา ๗๑ นับเป็นพระมหาเถระรูปหนึ่งที่มีอายุยืนยาวถึง ๔ แผ่นดิน (รัชกาลที่ ๓ ถึง
รัชกาลที่ ๖)

วัตถุมงคลของ หลวงปู่เอี่ยม

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467 เนื้อเงิน หน้าทองคำ

<http://www.amuletheritage.com/p-8.html>

● เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ ปี 2467

เหรียญรุ่นนี้หลวงปู่เอี่ยมอนุญาตให้มีการจัดสร้างในปีพ.ศ. 2469 เพื่อแจกเป็นที่ระลึกแก่ผู้ที่มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคปัจจัยในการปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญซึ่งชำรุดทรุดโทรม นับเป็นเหรียญรูปเหมือนรุ่นแรกของท่านพุทธลักษณะ เป็นเหรียญรูปใบเสมา ประกอบด้วยลวดลายกนกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ด้านหน้าเหรียญ เป็นรูปจำลองหลวงปู่เอี่ยมนั่งเต็มองค์ บนอาสนะขาสีงห์ มีอักขระขอม ด้านบน "พุทธโธ" ด้านล่างมีอักขระ "พระภาวนา โกศลเถระ" ภายในเส้นขนานด้านข้างมีข้อความ "วัน ๖ เดือน ๑๑ ปีมะโรง จัตวาศก"

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

ส่วนด้านหลังเหรียญตรงกลางมี ยันต์สี่ มาจากการล้อมรอบอักขระขอมเป็นรูปลักษณะสี่เหลี่ยม โดยที่ปลายแต่ละด้านบรรจุอักขระขอมไว้ปลายละหนึ่งตัว คือตัว “นะ โม พุท ธา” เฉพาะตัว “ยะ” จะถูกล้อมด้วยกรอบยันต์สี่อีกชั้นหนึ่ง ข้างตัว ยะ มี “นะ ปถมัง” อันเป็นหัวใจของยันต์ กลางเหรียญเป็นตัว “อุณาโลม” ไต่ลงมามีตัว “มะ อะ อุ” ซึ่งเป็นหัวใจพระรัตนตรัย ในตำแหน่งเดียวกันแต่อยู่ข้างล่างเป็นตัว “นะ มะ พะ ทะ” อันเป็นหัวใจธาตุทั้งสี่ ขอบเหรียญมีการระบุปีสร้างคือ ปี “พ.ศ.๒๔๖๗”

ภายในเส้นขนานทั้งด้านซ้ายและขวา จะพบจุดที่ข้างตัว พ.พาน และ เลข 7 ข้างละ 3 จุด หรือ 4 จุด ถ้าเหรียญเป็นพิมพ์ยันต์สี่มี 4 จุด จะเรียกว่า “ยันต์สี่ สี่จุด” ถ้าเหรียญเป็นพิมพ์ยันต์สี่มี 3 จุด จะเรียก “ยันต์สี่ สามจุด”

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467 เนื้อทองคำ

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สามจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สีจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สีจุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์สี่ สี่จุด ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์ห้า ปี 2467

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์ห้า ปี 2467

<http://www.amuletheritage.com/p-8.html>

เหรียญรุ่นนี้หลวงปู่เอี่ยมอนุญาตให้มีการจัดสร้างในปีพ.ศ. 2469 เพื่อแจกเป็นที่ระลึกแก่ผู้ที่มีจิตศรัทธาร่วมบริจาคปัจจัยในการปฏิสังขรณ์ศาลาการเปรียญซึ่งชำรุดทรุดโทรม นับเป็นเหรียญรูปเหมือนรุ่นแรกของท่าน พุทธลักษณะเป็นเหรียญรูปใบเสมา ด้านหน้า รูปหลวงปู่เอี่ยมเต็มองค์ นั่งขัดสมาธิราบ บนโต๊ะฐานสิงห์ ด้านข้างลายกนกและเส้นขนานคู่รอบเหรียญ ระหว่างเส้นขนานมีอักษรไทย "วัน ๖ เดือน ๑๑ ปีมะโรง จัตวาศก" ด้านล่างมีอักษรขอม ถอดเป็นภาษาไทยได้ว่า "พระภาวนาโกศลเถระ" เหนือเศียรมีอักษรขอม "พุทธโธ"

เหรียญหลวงปู่เอี่ยม ยันต์ห้า ปี 2467

ด้านหลัง เป็นยันต์ห้า มีอักขระขอมในขมวดยันต์ว่า "นะ โม พุท ธา ยะ" ด้านบน และด้านล่าง
ของยันต์มีอักขระขอม "มะ อะ อุ" และ "มะ อุ" ขอบเหรียญมีอักขระขอม "นะ อิ ติ ยะ นะ"
กับอักษรไทย "พ.ศ. ๒๔๖๗" กับอักขระขอม "โธ อะ ัง อะ"

● เครื่องรางของขลัง หลวงปู่เอียด

หมากทุย หลวงปู่เอียด

<http://www.amuletheritage.com/p-9.html>

● พระปิดตายอดนิมม หลวงปู่เอี่ยม

พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม เนื้อผง

พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม เนื้อสำริด

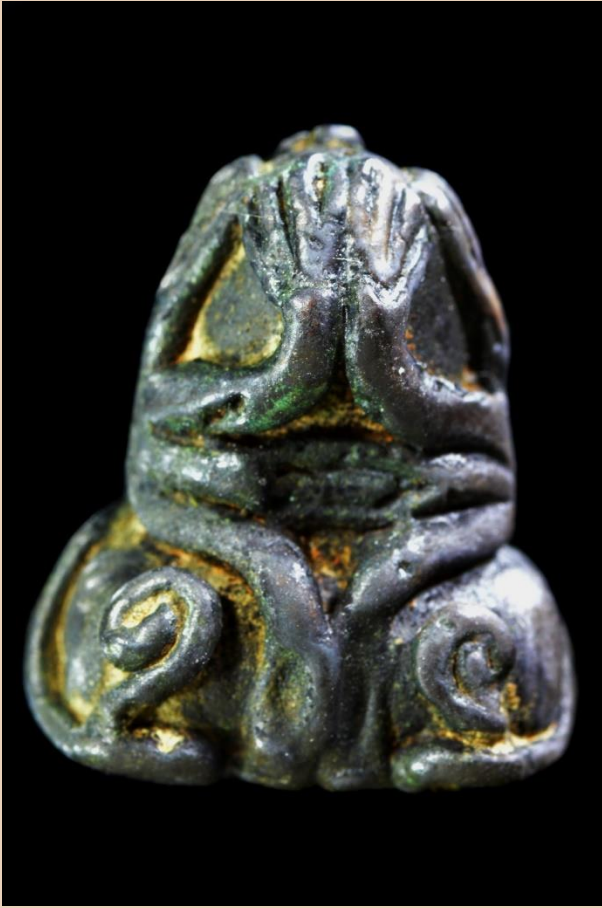
พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม เนื้อสำริด

พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม เนื้อสำริด

พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม เนื้อสำริด

พระปิดตาหลวงปู่เอี่ยม เนื้อสำริด

วัดหนัง ราชวรวิหาร

*วัดหนัง ราชวรวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นตรี ชนิดราชวรวิหาร

*สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย

*ที่ตั้ง ฝั่งขวาหรือนัยหนึ่งฝั่งเหนือคลองด่าน ถนนวุฒากาศ แขวงบางค้อ เขตจอมทอง

กรุงเทพมหานคร

ประวัติวัดหนังราชวรวิหาร

วัดหนัง เดิมเป็นวัดราษฎร์ มีสืบมาแต่โบราณ มีนามว่าวัดหนังมาแต่เดิม แม้ได้สถาปนาเป็นพระอารามหลวงแล้ว ก็มิได้พระราชทานนามใหม่ ประมาณว่า ได้ตั้งขึ้น ในสมัยพระนครศรีอยุธยา เป็นราชธานี ในราวสมัยสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๙ (พระเจ้าท้ายสระ) มีข้อสังเกตตามพุทธศักราชจารึกที่ระฆังเป็นสำคัญ ระฆังใบนี้เป็นของเก่ามีมาก่อน แต่วัดได้สถาปนาเป็นอารามหลวง ตามจารึกปรากฏว่า สร้างแต่ พ.ศ. ๒๒๖๐ พระมหาพุทธรักขิตกับหมื่นเพ็ชรพิจิตรเป็นหัวหน้า พร้อมด้วยภิกษุสามเณรทวยกทายิกา ตลอดจนมีตาเถรเข้ามาเป็นสมาชิกแห่งสมาคมสร้างระฆังนี้ด้วย

คลองด่านในอดีต ถือว่าเป็นคลองที่มีความสำคัญยิ่งต่อจังหวัดธนบุรี เพราะเป็นต้นคลองมหาชัย เชื่อมทางคมนาคมระหว่างจังหวัดต่าง ๆ ในลุ่มน้ำท่าจีนและในลุ่มน้ำแม่กลองกับจังหวัด ในลุ่มน้ำเจ้าพระยาที่ปากคลองนี้ เดิมนั้นลำคลองคงกว้างกว่าในบัดนี้ เรือขนาดใหญ่

สัญญาจรไปมาได้สะดวก สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๙ (พระเจ้าท้ายสระ) เสด็จประพาส ท้องทะเล ก็เสด็จผ่านทางคลองด่านหลายครั้ง ตามชายฝั่งคลองปรากฏว่า มีวัดตั้งอยู่เรียงราย ไม่ขาดระยะ บางวัดเคยได้รับราชูปการจากราชสำนักก็มี เช่น วัดไทรตรงข้ามปากคลองบางมด สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ (พระเจ้าเสือ) โปรดเกล้าฯ ให้รื้อพระตำหนักเดิม ทำนองเป็นที่ประทับ แต่ครั้งยังเป็นนายเดื่อหรือหลวงสรศักดิ์มาปลูกเป็นหอไตรไว้ นี่แสดงว่าคลองด่าน มีวัดมากมาแต่สมัยพระนครศรีอยุธยาเป็นราชธานี และวัดแห่งนี้ได้สถาปนาขึ้น เป็นพระอารามหลวง ในรัชกาลที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นวัดมีสีมาชนิดพัทธสีมา ผูกเฉพาะพระอุโบสถ

วัดนี้เป็นวัดโบราณ รางมานาน ๒๐๐ ปีเศษ จึงไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้สร้าง กล่าวเฉพาะ ยุคเป็นพระอารามหลวงนี้ สมเด็จพระศรีสุลาลัย พระบรมราชชนนี ในพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาใหม่ทั้งพระอาราม มูลเหตุที่ทรงสถาปนาวัดแห่งนี้พระอารามหลวง น่าจักเนื่องด้วย ราชนิกุลสายท่านเพ็ง พระชนนีสมเด็จพระศรีสุลาลัย เป็นชาวสวนวัดแห่งนี้ มีนิवासสถานอยู่ในถิ่นนั้น คำเล่าของหม่อมเจ้าพร้อม ลดาวัลย์ ว่าอยู่ที่บางหว้า

ในการเรียบเรียงประวัติวัดแห่งนี้ มีเรื่องน่าเสียดายอยู่หลายประการ เป็นต้นว่าสถาปนาวัดเมื่อไร ไม่มีวันเดือนปีปรากฏ พระประธานในพระอุโบสถเป็นของสร้างสมัยสุโขทัย แต่ที่มาไม่ปรากฏชัด เพราะสมุดรายงานหมายสั่งการประจำวันซึ่งบันทึกเหตุการณ์ประจำแต่ละวัน มีผู้ทำสูญเสียไป นอกจากทำให้สูญเสียเหตุการณ์เป็นเครื่องเชิดชูพระเกียรติสมเด็จพระศรีสุลาลัยแล้ว ยังทำให้ประวัติศาสตร์ในสมัยรัชกาลที่ ๓ สูญเสียไปด้วยมิใช่น้อย

วัดหนังเริ่มสถาปนาเป็นพระอารามหลวงเมื่อไร อนุมานตามเหตุการณ์ พอจะได้เค้าเงื่อนบ้าง ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ พ.ศ. ๒๓๖๗ ระยะเวลาตอนนี้นับว่าสมเด็จพระศรีสุลาลัย บรรลุถึงภาวะเป็นอัครโยนารี ผู้สูงศักดิ์อย่างสูงสุดในพระชนม์ชีพ เป็นกาลระยะหนึ่ง ซึ่งพระองค์ควรจะพึงคำนึงถึง การทรงทำกรรมอะไรสักอย่างหนึ่ง อันเป็นเครื่องเชิดชูพระเกียรติ ทั้งส่วนพระองค์ทั้งส่วนราชินิกุล ให้ปรากฏอยู่ชั่วกาลนาน เรื่องที่นิยมมากที่สุดในยุคนั้น ไม่มีอะไรอื่นดีกว่าการสร้างวัด สมเด็จพระศรีสุลาลัยสวรรคตวันที่ ๑๗ ตุลาคม พ.ศ. ๒๓๘๐ ปรากฏว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ทำการฉลองวัดหนัง ณ วันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๘๐ นั่นเอง การเริ่มสถาปนาคงอยู่ในระหว่าง พ.ศ. ๒๓๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๓๗๘

การสถาปนาวัดหนังคงจะอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์ แต่ไม่ทราบว่าเป็นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ใครบ้างเป็นผู้ดูแลการก่อสร้าง แต่มีปรากฏในพงศาวดารภาคที่ ๓๓ บุพภาคพระธรรมเทศนาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า กรมหมื่นพิทักษ์ทรงเป็นนายดำเนินการจนแล้วสำเร็จ

ปูชนียสถานเสนาสนะต่าง ๆ ในยุคที่ยังเป็นวัดราษฎร์ เดิมทำอย่างไรและมีอะไรเท่าไรไม่ทราบ ในยุคสถาปนาพระอารามหลวงนี้ สิ่งก่อสร้างในเขตสถาปนาเป็นของทำใหม่ทั้งสิ้น สิ่งที่มีได้ทรงสร้างมีปรากฏเพียงพระประธานในพระอุโบสถ พระพุทธรูปศิลา ๒-๓ องค์ ในพระวิหารตอนหลัง กับระฆังอีก ๑ ระฆัง

รายนามเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร

เจ้าอาวาส ผู้ปกครองดูแลวัดหนึ่งตั้งแต่ตั้งเดิมมานั้น ไม่ปรากฏหลักฐานบันทึกไว้ หรืออาจจะชำรุดเสียหายไปตามกาล เริ่มปรากฏมีหลักฐานเมื่อได้รับการสถาปนาขึ้นเป็นพระอารามหลวง ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓ ดังนี้

รูปที่ ๑ พระนิโรธรังสี

เป็นเจ้าอาวาสองค์แรกในยุคการสถาปนาเป็นพระอารามหลวง และในช่วงก่อนการสถาปนา ท่านก็ดำรงตำแหน่งนี้อยู่แล้ว เป็นพระเถระที่เชี่ยวชาญในวิปัสสนากัมมัฏฐาน ชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธาสูง ท่านองจักเป็นที่เคารพนับถือของราชินิกุลสายบ้านวัดหนึ่งมาก่อน ครั้นเมื่อวัดหนึ่งได้รับการสถาปนาเป็นพระอารามหลวงแล้ว จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญที่ พระนิโรธรังสี

รูปที่ ๒ พระโพธิวงศาจารย์ (ขาว)

ภูมิลำเนาเดิมอยู่จังหวัดพัทลุง เข้ามาศึกษาพระปริยัติธรรมอยู่สำนักวัดหงส์รัตนาราม ภายหลังมาอยู่วัดราชโอรสาราม เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญเปรียญ ๖ ประโยค ที่ พระญาณไตรโลก ภายหลังจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มาครองวัดหนึ่ง พระราชทานเลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะที่ พระโพธิวงศาจารย์

รูปที่ ๓ พระราชกวี (ม้วย)

เป็นชาวสมุทรสาคร ได้มาอุปสมบทที่วัดหนัง ศึกษาพระปริยัติธรรมจากสำนักวัดหงส์รัตนารามบ้าง และจากสำนักของพระโพธิวงศาจารย์ (ขาว) บ้าง ต่อมาทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานสมณศักดิ์ เป็นราชาคณะชั้นสามัญที่ พระราชกวี และเป็นเจ้าอาวาส

รูปที่ ๔ พระครูสังวรยุตตินทรีย์ (ทอง)

ภูมิลำเนาเดิมอยู่ใน อ.คู้้งเผาถ่าน อ.บางขุนเทียน จ.ธนบุรี อุปสมบท ณ วัดหนัง โดยมี พระราชกวี (ม้วย) เป็นพระอุปัชฌาย์ พระวิสุทธิโสภณ (โล่) วัดนางนอง กับ พระปลัดยา วัดราชโอรส เป็นคู่กรรมวาจาจารย์ เดิมเป็นพระปลัดฐานานุกรมในพระราชกวี (ม้วย) ต่อมาได้เป็นเจ้าอาวาสวัดหนัง พระครูสังวรยุตตินทรีย์ (ทอง) ถึงแก่มรณภาพเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๘

รูปที่ ๕ พระภavanaโกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร)

เจ้าอาวาสวัดหนัง พ.ศ. ๒๔๔๒-๒๔๖๙

พระวิเชียรทวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ)

รูปที่ ๖ พระวิเชียรทวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ)

เจ้าอาวาสวัดหนัง พ.ศ. ๒๔๖๙-๒๕๐๒

ท่านเกิดเมื่อวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2429 ตรงกับรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ ตำบลบางประทุน อำเภอบางขุนเทียน จังหวัดธนบุรี (ฝั่งธนบุรี) อุปสมบทเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2449 ณ พัทธสีมาวัดราชโอรสาราม โดยมี หลวงปู่เอี่ยมอดีตเจ้าอาวาสวัดหนัง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูธีรานันทมุนี (ภู) แห่งวัดดาวคะนอง กับ พระพิมลธรรม (นาค) แห่งวัดอรุณราชวราราม ดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส วัดหนังราชวรวิหารเมื่อปี พ.ศ. 2469 สืบต่อจาก พระภาวนาโกศลเถระ (เอี่ยม สุวณฺณสโร) ท่านถึงแก่มรณภาพเมื่อปี พ.ศ. 2503 รวมสิริอายุได้ 74 ปี 54 พรรษา

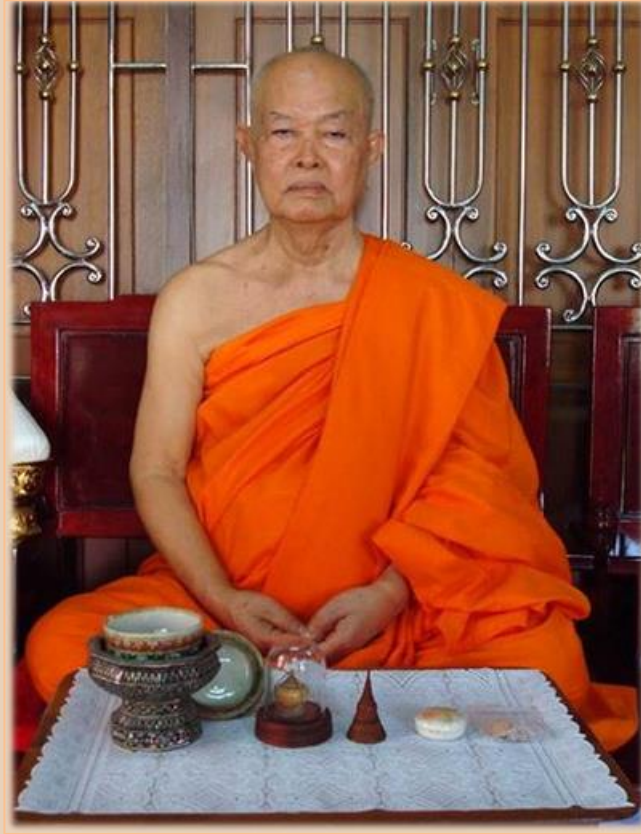

พระสุนทรศีลสมาจาร (ผล คุดตจิตโต)

รูปที่ ๗ พระสุนทรศีลสมาจาร (ผล คุดตจิตโต)

เจ้าอาวาสวัดหนัง พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๒

พระสุนทรศีลสมาจาร อดีตเจ้าคณะจังหวัดธนบุรี ท่านเกิดเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2437 ในแผ่นดินรัชกาลที่ 5 ที่บ้านโคกขาม ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร หลวงพ่อท่านได้อุปสมบทเมื่อวันที่ 27 มีนาคม พ.ศ. 2458 ณ พัทธสีมาวัดหนัง ตำบลคู้้งเฝ้าถ่าน (บางค้อ) อำเภอบางขุนเทียน จังหวัดธนบุรี พระภิกษุโกศลเถร (อี่ยม) วัดหนังเป็นพระอุปัชฌาย์ พระอธิการนิ่ม แห่งวัดโคกขาม พระปลัดแจ้งแห่งวัดหนัง เป็นคู่กรรมวาจาจารย์ และได้มาจำพรรษาที่วัดหนัง จนกระทั่งมรณภาพ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2478 ท่านได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูชั้นสัญญาบัตรชั้นผู้ช่วยเจ้าอาวาสชั้นโท หลวงพ่อท่านได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดหนังรูปที่ 7 เมื่อปี พ.ศ. 2502 ตลอดระยะเวลา 9 ปีที่ท่านเป็นเจ้าอาวาส มีการบูรณะซ่อมแซมสิ่งทีทรุดโทรมให้ดีขึ้นเสมอ ฉะนั้นในยุคสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ จึงได้ก่อสร้างปฏิสังขรณ์ ปรับปรุงเพิ่มเติม กุฏิคณะได้ ได้บอกบุญปลุกศรัทธาให้นางชิต นุชเนตรคหปตานี บางขุนเทียน สร้างมณฑปเป็นที่ประดิษฐาน พระบาทจำลอง ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองหน้าวัด ด้านทิศ

พระธรรมศีลาจารย์ (สุกรี สุตาคโม)

เหนือ ปฏิสังขรณ์พระอุโบสถ เปลี่ยนเครื่องบนมุกระเบื่อง ยกช่อฟ้าใหม่ ซ่อมศาลาพุทธบาท ศาลาราย บอกบุญสร้างเมรุ ศาลาทิม และปฏิสังขรณ์เสนาสนะไว้ เป็นจำนวนมาก ทำให้พระอาราม เป็นที่เจริญตาเจริญใจ ของสาธุชน ผู้เข้าไปในวัดให้เกิดศรัทธาปสาทะ น้อมใจเข้าสู่แนวทางปฏิบัติ ให้เกิดปัญญาเห็นชัดตามสภาพธรรมในขั้นต่อไป

รูปที่ ๘ พระธรรมศีลาจารย์ (สุกรี สุตาคโม)

เจ้าอาวาสวัดหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๑๒-๒๕๕๓

ท่านเกิดตรงกับวันที่ ๑๓ มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ณ ต.บางแค อ.ภาษีเจริญ จ.ธนบุรี อุปสมบทเป็นพระภิกษุ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ ณ พัทธสีมาวัดหนึ่ง โดยมี พระวิเชียรภักวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) วัดหนึ่ง เป็นพระอุปัชฌาย์ พระสุนทรศีลสมาจาร (ผล คุดตจิตฺโต) วัดหนึ่ง สมัยยังเป็นพระครูภาวนาภิรัต เป็นพระกรรมวาจาจารย์ และพระบริหารบรมธาตุ (ประเสริฐ ธรรมธิโร) วัดนางชี สมัยยังเป็นพระมหาประเสริฐ ป.ธ.๖ อยู่ที่วัดหนึ่ง เป็นพระอนุสาวนาจารย์

พระวิเชียรโมลี (ขวัณชัย นิติสโร ป.ธ. ๙)

พ.ศ. ๒๕๐๓ พระธรรมศีลาจารย์ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดหนึ่งรูปที่ 8 พ.ศ. ๒๕๑๒ และ พ.ศ. ๒๕๒๖ เป็นเจ้าคณะเขตภาษีเจริญ-หนองแขม

รูปที่ ๙ พระวิเชียรโมลี (ขวัณชัย นิติสโร ป.ธ. ๙)

เจ้าอาวาสวัดหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓-ปัจจุบัน (พ.ศ. 2563)

ท่านเกิดเมื่อวันอาทิตย์ที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๙ ณ บ้านยางเครือ ต.หัวนา อ.เขมราฐ จ. อุบลราชธานี อุปสมบท เมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ณ พระอุโบสถวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร โดยมี พระธรรมศีลาจารย์ (สุกรี สุตาคโม) แต่ครั้งยังเป็นพระราชรัตนโมลี เป็นพระอุปัชฌาย์ พระครูวิธานวรกิจ เป็นพระกรรมวาจารย์ พระครูปลัดฉนวน (ปัจจุบันเป็นพระครูปลัดศีลวรวัฒน์) เป็นพระอนุสาวนาจารย์ พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นผู้รักษาการแทนเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นพระราชาคณะชั้นสามัญ ที่ “พระวิเชียรโมลี” และ พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็นเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร

ภาพปูชนียวัตถุและสิ่งก่อสร้างที่งดงาม ภายในวัดหนังกษัตริย์

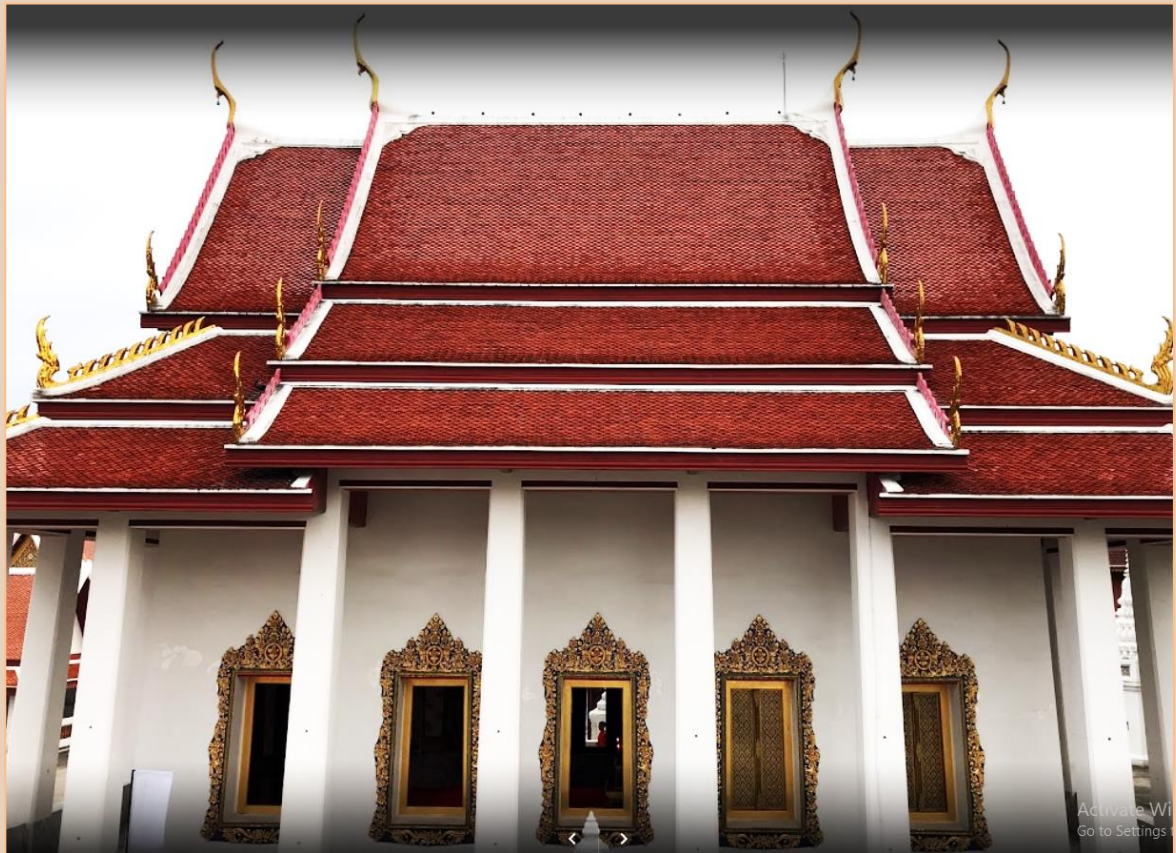

Activate Win
Go to Settings to

Activate Win
Go to Settings to

รูปหล่อเจ้าอาวาสวัดหนึ่ง ราชวรวิหาร

รูปหล่อหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร

เจดีย์บรรจุอัฐิหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร

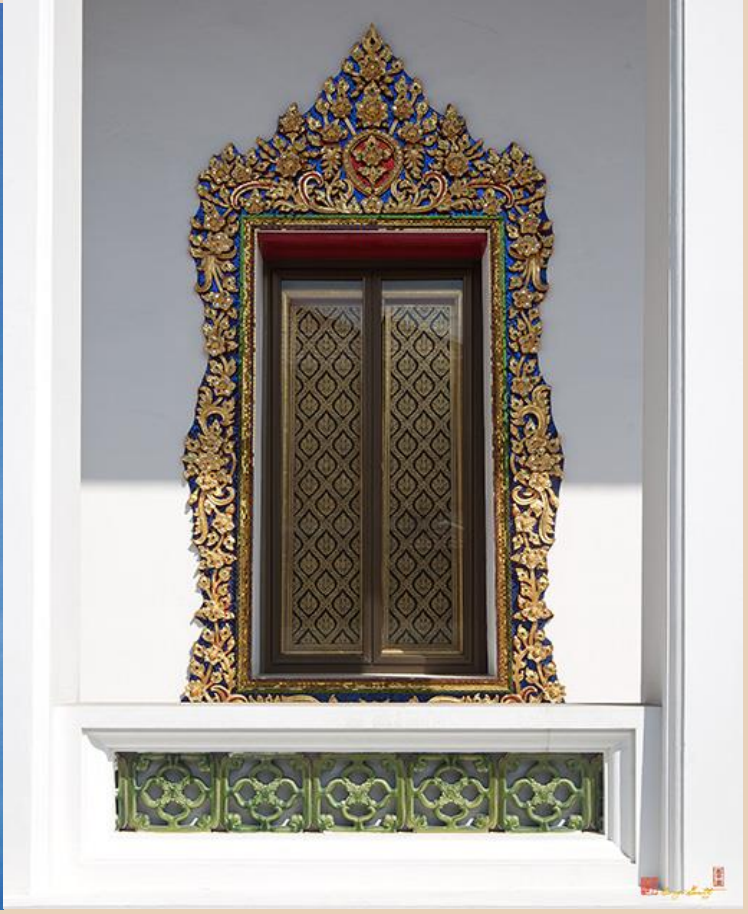

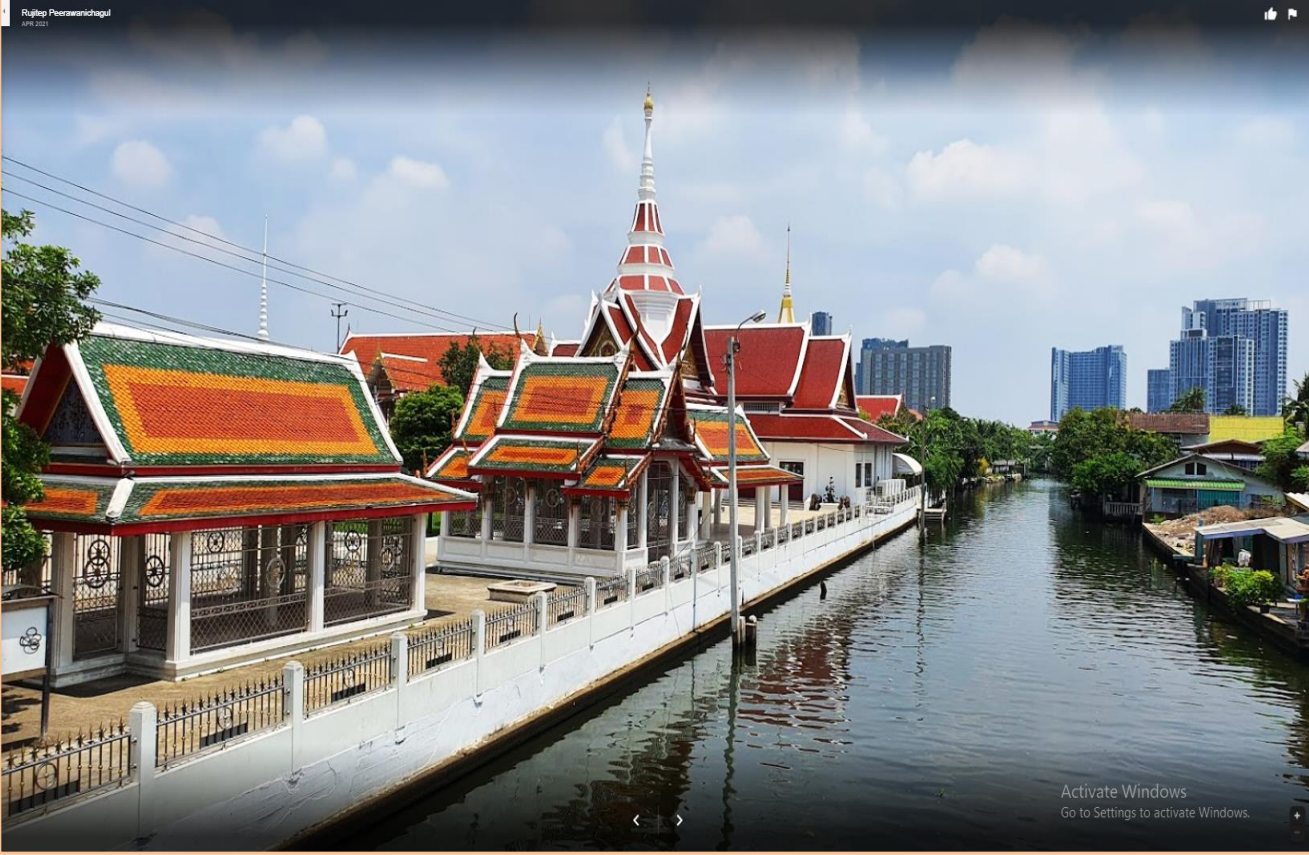

ภาพ ภายในพิพิธภัณฑ์เพื่อการศึกษาวัดหนัง ราชวรวิหาร

รูปปั้นหุ่นขี้ผึ้งหลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร

ที่มา : Dhammajak, <http://www.dhammajak.net/> , ประวัติและปฏิบัติ พระภิกษุ

โกศล (หลวงปู่เอี่ยม สุวณฺณสโร) : รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาจาก

(๑) หนังสือ ประวัติวัดหนังราชวรวิหารประวัติพระภิกษุโกศล (หลวงปู่เอี่ยม

สุวณฺณสโร) ที่ระลึกงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพพระธรรมศีลาจารย์

(สุกรี สุตาคโม ป.ธ.๔) ๑๘-๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐

ถึง ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๑

(๒) บทความ หลวงปู่เอี่ยม ผู้ถวายคำพยากรณ์แด่รัชกาลที่ ๕

ปรับปรุงบทความ คุณเล็ก พลูโต ผู้เขียน, โพสต์ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556.

Dhammajak, <http://www.dhammajak.net/> , วัดหนังราชวรวิหาร

: รวบรวมและเรียบเรียงเนื้อหาจาก

(๑) หนังสือ ประวัติวัดหนังราชวรวิหารประวัติพระภิกษุโกศล (หลวงปู่เอี่ยม

สุวณฺณสโร) ที่ระลึกงานออกเมรุพระราชทานเพลิงศพพระธรรมศีลาจารย์

(สุกรี สุตาคโม ป.ธ.๔) ๑๘-๒๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๒ แรม ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐

ถึง ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๑

(๒) บทความ หลวงปู่เอี่ยม ผู้ถวายคำพยากรณ์แด่รัชกาลที่ ๕

ปรับปรุงบทความ คุณเล็ก พลูโต ผู้เขียน, โพสต์ 18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556.

ภิญญานันท์ (Pakorn Kengpol) , Dhammajak, <http://www.dhammajak.net/> ,

ประวัติ “คณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย” ในประเทศไทย, โพสต์ 27 ธันวาคม

พ.ศ. 2556.

Dhammajak, <http://www.dhammajak.net/> , หลวงปู่เอี่ยม

ผู้ถวายคำพยากรณ์แต่รัชกาลที่ ๕ (ปรับปรุงบทความ โดย คุณเล็ก พลุโต),
โพสต์ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556.

Dhammajak, <http://www.dhammajak.net/> , ประวัติและปฏิปทา พระวิเชียร
กวี (ฉัตร อินทสุวณฺโณ) วัดหนัง, โพสต์ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2558.

Wikipedia, <https://th.wikipedia.org/> , พระจันทรโคจรคุณ (ยิ้ม จนฺทรังสี),
โพสต์แก้ไขล่าสุด 16 ตุลาคม พ.ศ. 2558.

ราม วัชรประดิษฐ์, สยามรัฐออนไลน์, <https://siamrath.co.th/> ,
เหรียญหลวงปู่เอี่ยม หลังยันต์สี่ รุ่นแรก ปี 2467 วัดหนัง ธนบุรี,
โพสต์ 29 มกราคม พ.ศ. 2564.

Gerrygantphotography, <https://www.gerrygantphotography.com/> ,
ภาพถ่าย ๒๕๕๒ วัดหนังราชวรวิหาร การแกะสลักหินทราย ขว.บางค้อ
ข.จอมทอง จ.กรุงเทพฯ ประเทศไทย.

Google, www.google.com/maps/ , ภาพ วัดหนังราชวรวิหาร.

amuletheritage.com